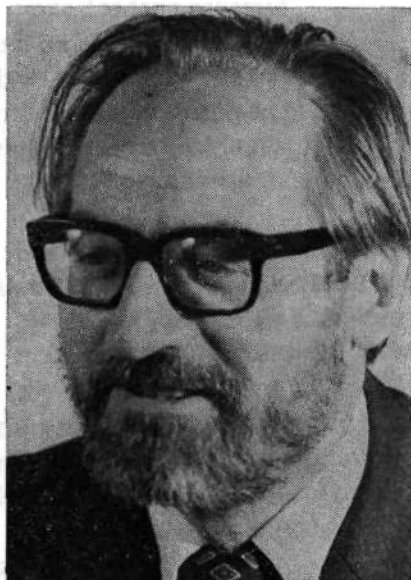

**Nove
neslovesne
slovenske
pesmi**

**Tone
Pavček**

VRACANJA

Med staroveške podobe potujem
v pokrajino minulih dni.
S predniki v razpalih domovih drugujem
in jim gledam v votline oči.

Nekam mirno zro, ne milo in ne očitajoče,
čeprav so z nami do bolečine povsod:
v nas nadaljujejo sen v nemogoče
in hodijo z nami naš križev pot.

Pripovedujejo neke svoje legende,
ki se ponavljajo iste v nas,
da se stoletja spreminjajo v tedne,
a dnevi v večnost — v naš skupni čas.

Črna léščerba v bogkovem kotu
za žive in ranjke zažiga temò
in kaže, kakor na usodnem križpotju,
kje smo in kam gremò . . .

Med staroveške podobe potujem
iz enega mrtvega časa v drug,
ki nas v koreninah opredeljuje
za vernost vernih, za večni ničev up.

Vračam se. In ko me silijo stare podobe
v pravo mero — k tlom, k tlom, k tlom! —
poslušam, kakor bitje neke usode,
bobne groze v daljavi in grom na grom.

LJUBEZEN

*To ni nobena pesem, to je ena sama
Ljubezen.
Marko Pavček*

Meni je lep ta svet
med morjem in gôro!
Ta prst, ki jo je komaj za pest,
z malim upom in veliko moro.

Meni je drag ta prag
pred nebivanja vrati;
sèm nas, kot boštva in beden prah,
je položila usoda mati

za vztrajanje in za rast,
za bel dan in črno bilje,
za muko in slast, za strast
in nerazumno samonasilje.

Meni je ljub ta svet,
tako krut in ravnodušen!
Nanj sem pripet in razpet
kot na križ preizkušenj

za pot kdovekam, navzdol
v brežno ali v brezmejno pesem,
za to čudno slovensko bol,
za eno samo ljubezen.

MRTVO Čez vsesplošno goličavo leži
MORJE z mrtvim trupom in neživimi rokavi.
 Večnemu valovanju moč omrtvi,
 vode Jordana zaustavi.

A vse se izteka vanj, vse poti
 vanj gredô od vzhoda in od zahoda.
 V nič se gubé sledovi stopinj
 sredi razpalih trstik in negovorljivega proda.

Samo ostudno vlažen hlad
 in kak kuščar po obalah lazi.
 Mrtev, gol prostor. En sam prepad
 in na tisoče hudih prikazni.

A včasih pride kak mlad, od lepega gnan,
 mrtvemu morju se zoperstavi.
 Potem, ne dolgo, prikazni pričajo zanj
 in Jordan, spet kljubujoč goličavi.

ČAS Čas je ogoljen, izvotljen, suh.
 Napolnjen z balastom.
 Iz starih ran zaudarja duh
 in odpira nezaceljeno krasto.

Na majavih nogah stoji
 in lahkomiščno čaka, da mine.
 Čas med troheji in daktili,
 brez prave mere in prave dolžine.

Brez prave besede in trdnih tal.
 Vseh in nikogaršnja bolečina.
 Čas brez oči. Čas snetih zastav.
 Neizpolnjena zgodovina.

ŠE ENA Majhna, čisto majhna pesem je šla
 OTROŠKA o prvem mraku
 po ozki stezici
 in se zgubila v polju zelenem.

Kdo ve, diši zdaj po trobenticah,
 ali po maku,
 diši po plavici,
 ali po vsem izgubljenem?

PISMO Mirna luč sije v preteklost kakor na mizo,
 pogrnjeno s starim. Na pozabljeno pismo,
 orumenelo od let, a čisto in v vsem dorečeno.
 Ta, ki je pisal, je že odhajal v tišino
 po mir ali se vračal k sebi
 v kraje pesmi, med trave in žito:
 »Rad bi videl, kako je kaj letos v gôri
 in kaj je Na loparju s pšenico.«
 Tako je Špančkov Lojz v zaporih Capodistrije
 opravil s sanjami, s sabo, s fašizmom.
 Gori na koru so orgle pele, doli bučalo morje,
 on pa je stopil v smrt, kot bi šel žet svojo njivo.

Mirna luč sije na ravnodušno pustinjo
 današnjega dne. Davni spomin razpade, zgubi obliko
 v morju živih in mrtvih.
 Mi pa odidemo v Koper.